

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ab||roganda Missa || Privata Marti-||ni Lvtheri ||
Senten-||tia**

Luther, Martin

Wittembergae, 1522

VD16 L 3619

Prima Pars.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33296

PRIMA PARS.

PAPA ingressurus suas decretales, dicit, Translato sacerdotio, necesse est ut & legis translatio fiat, quo uerbo, si quis dubitaret, ius illud magnificū & sanctissimū legū condendarum, & arrogat & monstrat, qua fide & sinceritate, nullas non tractat scripturæ autoritates, *δ' αὐτῆς ἰσχυρῶς*, ille dei. Vult enim huius dicti, eum esse sensum, quod Christus ascendens in cœlum transfulerit sacerdotiū suū in Petrum, Petrus deinde in Papam, & Papa in suū quisq; successorem. Hinc cū habeant sacerdotium in sese translatum, & sacerdoti sit legem docere, concludit, penes se esse & ius dicendi leges. Tali scilicet exordio dignus fuit iste liber istius autoris. Hoc nisi fundamēto debuit istud sacerdotiū & eius generis leges. Ceterū si spectes diuinū consilium, quo solet Balaamos & Caiphas istos potenter cōfundere, intelliges, hoc proœmio coactū esse Satanā, ut imprudenter proderet, quid esset facturus per Papam & leges eius in mundo. Sicut, n. Caiphas, ita & Papa hic uerissimā ueritatem locutus est, sed non ex animo. Vere, n. & sacerdotiū Christi & legē eius uolebat transferre, profecit deniq; & transfudit & profusus euacuauit, ut iam non Christus sit sacerdos, sed Papa, nec lex Christi nos dirigat sed leges Papæ, id est, horrenda peruersitate abominatio stat in loco sancto, & pro Christo rege ueritatis regnat super nos idolum mendacii & operatio erroris. Profusus abunde prestitit Papæ abominatio, quæ hoc proœmio promisit. Atq; de legis translatione suo loco uidebimus, simul uisuri principia illa fidei lupanariū illorum, quæ se scholas Christianas mentiuntur. De translato sacerdotio quando hoc ad institutum proxime pertinet, primū uideamus.

Quale sacerdotium noui testamenti.

Certus esto, nec ulla persuasione falli te finas, quisquis esse uoles pure Christianus, nullum esse in nouo testamento sacerdotium uisibile & externum, nisi quod humanis mendaciis est per Satanam erectum. Vnū uero & solum est nobis sacerdotiū Christi, quo ipse obtulit sese pro nobis & nos omnes secum. De quo Petrus dicit. i. Petri. iii. Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, iustus pro iniustis, ut nos offerret deo mortificae

tus quidem carne, uiuificatus atq̃ spiritu. Et Heb. x. Vna enim oblatione consummavit in sempiternū sanctificatos. Hoc sacerdotiū spirituale est & omnibus Christianis cōmune. Omnes. n. eodem, quo Christus, sacerdotio sacerdotes sumus, qui Christiani, id est, filii Christi summi sacerdotis sumus. Neq; nobis ullo proflus alio sacerdote & mediatore opus est, præter Christum. Cum omnis sacerdos in hoc assumatur teste Apostolo Heb. v. ut pro populo oret, & populum doceat. At Christianus quisq; per seipsum orat in Chulto, habens per ipsum, ut Ro. v. dicit, accessum ad deū. Sicut promisit Isaiā. lxx. Eritq; antequā clament ego exaudiā, adhuc illis loquētibus ego audiam. Sic & per seiplos a deo docentur, promittente Isaiā. liiii. Et dabo uniuersos filios tuos doctos a domino. Et Hierē. xxxi. Non docebit unusquisq; fratrem suū & unusquisq; proximū suum, dicēs. Cognosce dominū, Omnes enim scient me a minore usq; ad maximū. Et Isaias. xi. dicit, Repleta est terra scientia domini, sicut aqua maris operientis. Hinc Christus Iohan. vi. appellat eos ^{doctores} discipulos. Est scriptum in prophetis, Et erunt omnes docibiles dei. Hæc testimonia plane euacuant sacerdotiū uisitile, dū & orationem & accessum ad deum, & doctrinā omnibus cōmunem faciunt, quæ certe sacerdotum propria est. Quid. n. opus est sacerdote, dum non est opus mediatore & doctore? An sacerdotē sine opere constituemus? At mediator & doctor Christianorū, præter Christum nullus est. Quin ipsi per sese accedūt a deo docti, deinceps mediare & docere potentes, eos qui nondum sacerdotes, id est, nondum Christiani sunt. Atq; ita sacerdotium noui testamenti proflus sine personarū respectu regnat cōmuniter in omnibus spiritu solo. Sicut dicit Gal. v. In Christo Ihesu non est Iudæus, non est græcus, non est masculus, nō est femina, non est dominus, nō est seruus, sed omnes uos unū estis in Christo.

Sed pergamus in frontes meretricias lupanariū istorum colligere testimonia, quibus sacerdotiū noui testamenti statuitur, ut oppilemus & obmutescere faciamus os impudētū hominū istorum. Primus adest Petrus. i. Pet. ii. Deponentes igit omne

dolum & simulationes & inuidias & omnes detractiones, sicut modo geniti infantes, sic rationale & sine dolo concupiscite ut per ipsum crescatis in salutem, si tamen gustastis quonia dulcis est dominus. Ad que accedentes, lapidem uiuū, ab hominibus quidē reprobatur, a deo autē electū & honorificatū, & ipsi tanquam uiui lapides super aedificamini **IN SACERDOTE CIVM SANCTVM, OFFERENTES SPIRITVALES HOSTIAS, ACCEPTABILES DEO PER IHESVM CHRISTVM.** Et infra, Vos autem genus electum, **REGALE SACERDOTIVM,** gens sancta, populus acquisitionis, ut uirtutes annuncietis eius, qui uos uocauit de tenebris in admirabile lumen. Alterum est testimonium Apoca. v. Fecisti nos deo nostro reges & sacerdotes & regnabimus super terram. Tertiū Apoc. xxii. In his secūda mors non habebit potestatem. Sed erunt sacerdotes dei & Christi eius, & regnabunt cum eo mille annis. Quāuis autē liber Apoca. ueterum calculo, non sit plenae autoritatis in contentione, tamen uisum est aduersariis etiam ex ipso testimonia opponere, in quibus certum est, uerba fieri de omnibus Christianis eosque sacerdotes & reges appellari. quod ut de uisibilibus regibus intelligi nō potest, ita nec de uisibilibus sacerdotibus intelligi ipsa uniuersitas Christianorum permittit. Atque praeter haec tria testimonia nihil in uniuerso testamento nouo inuenitur, quod sacerdotū ex nomine meminerit. Vnde hic antequā plura afferamus parumper insulemus portentis & idolis istis mundi Papae & suis sacerdotibus. Agite, uos egregii sacerdotes, producite nobis unū iota aut apicem ex uniuersis Euangeliis & Epistolis Apostolorum, uos esse aut dici debere sacerdotes praeter ceteris, aut ordinē uestram esse sacerdotiū diuersum a cōmuni Christianorū sacerdotio. Quin producit? Auditis ne surdae imagines? Ite ad Parrhisenses quaeso, qui pro scripturae testimoniis ponent suū magistrale sentimentum. Haec propositio est haeretica & ordinē sacerdotali contumeliosa, tum hoc sentimentū esto uobis, principium fidei. Vnde ergo habemus uos idolorum sacerdotes? Cur nomen cōmune aufertis nobis & uobis arrogatis? Nonne sacerdotilegi

Sacerdotes nō
vocari a scrip-
tura. rasos il-
los.

celegi estis & blasphemii in uniuersam dei Ecclesiam, qui nomi-
ne sancto & cōmuni uiolenter aliis ablato abutimini non nisi
ad tyrannidem & pompam avaritiæ & libidinis uestre. Iterū
dico, Idola mūdi unde uos habemus sacerdotes? proferte testi-
monium pro uobis, uos onera intolerabilia orbis terrarum. Sa-
cerdotes non estis, & sacerdotes uos ipsos appellatis. Videtis qd
mereamini insignes uos raptores & hypocritæ?

Sed hic prodit mihi memoria. Venerabilem sacerdotem do
mini, idest, sacerdotem Baal. Est. n. Baal hebraice, quod domi-
nus latine, qui uernacula contra me scripsit, uir, ut asininā eius
in scitiā fileam, tam impudēs ad mentiendum, tam uirulentus
ad maledicendum, ut nullo operi mihi idoneus uideatur, quā
ut pro Papa & sacerdotibus eius scribat. Hic igitur uir nō passu-
rus hanc insultationem in uenerabilem ordinem sacerdotum,
quid dicat, audite quæso, Petri (inquit) testimoniū de dupli-
ci sacerdotio intelligitur, De spirituali quo omnes Christiani
sunt sacerdotes & de uisibili, quo tantum uncti & rasi, id est,
consecrati, sacerdotes uocantur. Quare sacerdotalis iste ordo
rasorum & unctorū, utiq; de scripturis habet autoritatem. Hæc
ille, & quidem digne. Hic ego uobis gratulaturus, quæro, ad
quos nam Petrus loquatur eo loco. Nonne ad omnes Christia-
nos? dum iubet ut rationale & sincerum lac cupiant, & in eo
crescant in salutem? Nonne omnibus hoc crescere in salutem
competit? Deinde super Christum ædificari in sacerdotiū san-
ctum nonne omnibus conuenit? At discernit etiam sanctum
sacerdotium a sacerdotio non sancto. Quis uero ignorat sacer-
dotes papisticos magna ex parte non sanctos esse? Cum ergo
nemo possit negare uerba Petri ad omnes Christianos dici, &
in ipsis etiam intelligendum est rasorum & unctorum sacerdo-
tium, ut ille sacerdos domini pro uobis contendit, confectum
est. Omnes sanctas mulieres & pueros, esse rasos & unctos sacer-
dotes. Siquidem uerba Petri cōmunia omnibus, de quocunq;
sacerdotio intelligas, cōmune eiusmodi sacerdotiū facient. O-
dignum & festiuū patronum rasorum & oleatorum idolorum.
Hic igitur primus sit impetus noster, in latuale Papistatum

B

Vt Papisticū
sacerdotiū, ita
leges papisti-
cas fabulas
esse.

Missam nec
esse, nec dici
posse sacrifi-
cium.

Obfirmanda
conscientia cō-
tra popularia
argumenta.

& ficticiū sacerdotium, qui quid ualeat & operetur, pius & spi-
ritualis iudicet lector. Arbitror. n. hic ruere & iacere, uniuersam
illam Missarū papisticarū pompam. Si enim sacerdotium hoc,
nihil est sicuti monstrauius euidenter, necesse est & legē eius
nihil esse. Translato. n. sacerdotio, necesse est, ut & legis transla-
tio fiat. Si autē sacerdotium & lex nihil est, profus multo mi-
nus sacrificia & opera eius aliquid sunt, quæ secundū legem per
sacerdotiū fieri debent. Quid ergo hinc sequitur? scilicet leges
Papæ esse figmenta & mendacia, tum sacerdotiū eius esse ido-
lum & laruam. Missas uero quas sacrificia uocant, esse summam
idolatriā & impietatem. Dubitat adhuc in his quispiā? Proba-
tum est enim in scripturis hoc sacerdotiū non haberi. At quod
in scripturis non habetur, hoc plane Satanæ additamentū est.
Nemo enī hominis testamentū superordinat aut spernit, auto-
re Paulo ad Gal. iiii. Multo magis testamentū dei neq; spernere
neq; superordinare licet. At hoc sacerdotiū Papæ cū suis Missis
esse superordinatū, irrefragabiliter conuictum est. Quare con-
cludimus constanti fiducia, missarum usum, sacrificiorum no-
mine & sacerdotum titulo tenere, idem esse, quod negare Chri-
stum & transferre eius sacerdotium cum uniuersa lege eius. Atq;
huc uocari debent omnia ea, quibus cautū est per spiritum, ne
uerbis dei quicquā detrahatur uel addatur, ut illud Prouer. xxx.
Om̄is sermo dei ignitus clypeus est sperantibus in se. Ne addas
quicquā uerbis eius & arguaris, inueniarisq; mendax. Et Deute-
ro. iiii. Nō addetis ad uerbū quod uobis loquor, nec auferetis ex
eo. Et. i. Pet. iii. Si quis loquit, quasi sermones dei. Et quid opus
est omnia recensere, quæ prophetae, Christus & Apostoli dicūt
in studia, opera, doctrinas, & traditiones hominū? Satis con-
stat Iohan. viii. Qui ex deo est, uerba dei audit. Et Iohan. iii.
Qui de terra est, de terra loquitur.

Certus autē sum, ubi talia audierit imbecillior cōscientia, si-
mulq; intenderit, in copiosissimā illā multitudinē Monasterio-
rū & tēplorū, in qbus quotidie infinitæ missæ habent, ægre cre-
ditura sit, tantā turbā quotidie perire, & tot peccatis mundum
oppleri, cū uulgo citra omnē cōtrouerhiā persuasissimū sit, oēs
homines illorū Missis iuuari, atq; adeo meritis & pietate ipsoꝝ

sola, mundū hactenus durasse. Incredibile em̄ uidetur sic derelictū esse orbem totū a deo. Sed quid facies? Scriptura diuina sic definit, cui credendū est, etiā si totus mundus & omnes angeli uel perirent uel aliter docerent. Definitū est inquā a deo ipso, sacerdotiū istud missariū, non esse diuinitus institutū. Nunquid mundo plus credes quā deo? aut nō est deus maior mundo? Nonne predictū est, nouissima tēpora, fore tempora iræ, & tempora periculosa, in quibus operatio erroris totū mundū occuparet, ut electi etiā capi possint, & uix fidē sese inuenturū predicat? Putas hæc uerba esse leuia, & conuenire posse cū per dita illa securitate, qua sine timore uiuimus, quasi nihil ad nos ista pertineant? ut antea impleamus ea, quā cognoscamus, sicut Iudæi prophetarū uoces impleuerunt, eadē securitate, antequā cognoscerent Christū crucifigentes. Firmanda itaq; est cōscientia aduersus ista obiecta, & uerbis diuinis cōstanter adherendū, quæ docent, Sacerdotiū missaticū esse nihil corā deo, ut uideas in hac nouissima persecutione Ecclesiæ, cui similis neq; fuit neq; futura est, irā & paciētiā diuinā maiestate dignam, utranq; inæstimabilem. Inæstimabile est em̄, tantū impietatis abusum quottidie a deo ferri, per totū orbem, in sacratissimo & saluberrimo mysterio corporis & sanguinis filii sui, scilicet ultimis diebus hanc paciētiā reseruauit. Ita & inæstimabile est, tantū turbarū quottidie perdi, & hæc quoq; irā ultimis diebus præparauit ad inchoandā irā illā æternā instantis iudicii. Et heu nos nouissimi & miserrimi, adhuc secure agimus, & deū placare, aliisq; nobiscū mereri cœlū promittimus, tantis impietatis nouissimæ execramenti. Horribilia sunt quæ loquor, utinā mentiar, sed nimis uera sunt. Stat. n. irrefragabilis sentētia, Sacerdotes uisibiles & a laicis diuersos, in nouo testamento nullos esse posse, q̄ autē sunt, sine testimonio scripturæ, sineq; uocatōe dei esse. Hoc qd̄ ē aliud, quā ex diabolo esse? Nemo. n. assumit sibi honorē, sed q̄ uocat a deo sicut Aaron. Heb. v. Quid igit cōsiliū superest sacerdotib. eiusmodi nisi ut quāprimū respiscāt, & pœniteāt, missis abstineāt, & rursus laici fiāt, aut missas legitimo usu facere discāt quo ex uoragine illa iræ dei sese recipiāt quo ad fieri pōt celeritē.

B. ii

Huc Christiane Lector dirige oculos atq; animum.

Eligant itaq; nunc insani sophistæ & Papistæ, utrum uelint aut monstrent suū sacerdotium e scripturis, aut fateantur sese nihil aliud quā diaboli laruas, & idola perditionis esse. Quod enim e scripturis auctoritatem non habet, manifestissimū est ex diabolo esse. Omnia. n. dei opera in scripturis sanctis prodita sunt, tum ea maxime, quæ ad pietatē sui pertinent, quæ fidelissime in ea ordinata sunt, ut nulla sit reliqua excusatio aut tergiuersatio.

Ecclesiæ ordi
natio ynde.

Quod uero dicunt (quæ ab Ecclesia fiunt & ordinant, a deo fieri & ordinari, cuius spiritum Ecclesia habet, proinde sacerdotes missales ex diabolo non esse posse) frustra dicūt. Quis enim Ecclesiam illam nobis monstrabit, cum sit occulta in spiritu, & solum credatur? sicut dicimus. Credo ecclesiam sanctam. Pontifices uero & doctores, hoc genus sacerdotium instituerunt, quos, etiam si sancti fuissent, quis certos nos faciet, non errasse in eo instituto? Nunc cū & manifeste impii instituerunt & docuerunt, quomodo erit tuta conscientia, esse ab ecclesia institutum? Hoc uero urget multo maxime, quod pia cōscientia nouit nec dubitat, Ecclesiam nihil statuere aut ordinare citra aut ultra uerbum dei. Quæ autem hoc tentat, Ecclesia non est, sed fingit se Ecclesiam esse. Sicut dicit Christus Iohan. x. Oues meæ uocem meam audiunt. Vocem autem alienorum non audiūt, sed fugiunt ab eis, quia non nouerunt uocem alienorum. Nō enim uerbum dei est, quia ecclesia dicit, sed quia uerbum dicit, ideo ecclesia est. Ipsa non facit uerbum, sed fit uerbo. Ideo signum quo cognoscitur certissimū, ubi Ecclesia sit, est uerbum dei, ut primū obseruandum sit uerbum. Sicut euidenter probat Paulus. i. Corint. xiiii. ubi dicit, Infidelem cadere in faciem & pronunciare, q; uere deus in eis sit, ex eo quod audiat eos prophetantes. Non ergo Ecclesia, sed uerbum dei eum mouebit, quo conuincitur & iudicatur, & occulta cordis eius manifesta fiunt, ut ibidem dicit. Non utiq; dicit Paulus, quod infidelis cadat & confiteatur eos prophetare, quia sciat deū uere in eis esse. Unde enim hoc sciret? Ita & nos, unde scimus ubi sit Ecclesia, nisi audierimus prophetiam eius & testimonium spiritus? Certum est quidē Ecclesiam & eos in quibus uere deus habitat, pro-

Locus. i. Cor.
xiiii. pulcher-
rime tracta-
tus.

phetare. Sed incertum est, ubi sit ea Ecclesia, quæ prophetare potest, nisi prophetet. Igitur, quod sine uerbo dei ordinat non ab Ecclesia, sed a synagoga Satanæ sub Ecclesiæ nomine ordinat.

Hæc satis sint ad primū impetum. Patemus & alterum æque fortem, & pergamus testimonia adducere de sacerdotio noui testamenti & eius officio. Paulus Rom. xii. Obsecro uos per misericordiam dei, ut exhibeatis corpora uestra, hostiam sanctā, uiuentem, placentem deo, rationabile obsequiū uestrum. Hic negare nemo potest, quin sacerdotale officium describat, quod est offerre seu exhibere hostiam & rationabilem cultū, hoc est, ut non pecora irrationalia, sicut legis sacerdotes, sed seipso offerant. Quare hic locus sacerdotes facit. At communiter omnibus Christianis dicitur. Omnes enim sua corpora offerre debent deo in hostiam sanctam & rationale sacrificium. Potes hic obstrepere misera Papæ secta? Habemus ergo hoc loco, Pauli autoritate, non solum quod sit sacerdotium, & qui sacerdotes noui testamenti, sed & quod sit eorum officium & sacrificium, nempe seipso mortificare & offerre in hostiam sanctam, quo uerbo simul uniuersa legis sacrificia mystice interpretatur. Sic enim & Christus summus sacerdos prior sese sacrificauit, factus omnibus filiis suis sacerdotibus exemplum, ut sequantur uestigia eius, sacerdotio legis cum omni suo cultu perfectissime impleto, per hoc nouum sacerdotium & cultum eius. Huic consentit Petrus i. Pet. ii. Et ipsi tanquam uiui lapides superædificamini in sacerdotium sanctum, offerentes hostias spirituales, acceptabiles deo per Iesum Christum. Nonne & hæc omnibus Christianis communiter dicuntur? Nonne omnes tanquam uiui lapides super Christum ædificantur? At sic ædificantur super eum, ut sint sacerdotes, offerentes non corporales pecudes, sed seipso exemplo Christi spirituales hostias, dum spiritu facta carnis mortificant Ro. viii. Quid hic dicent miserima idola? Nunquid hic Petrus duplicem hostiam facit, sicut duplices eisacerdotes affinxit os illud mendacii, omnes offerre has hostias iubemur, quæcumque tandem sint, quare omnibus officium sacerdotale hoc impositum, & omnes sacerdotes esse, euidentissimū est.

B iii

Sacerdotale officium.

Hostia spirituales.

Sacrificiū lau-
dis.

Est præterea aliud genus sacrificii æque omnibus cōmune, de quo psal. i. Sacrificium deo spiritus contribulatus. Et psal. xxix. Imola deo sacrificiū laudis, Et sacrificium laudis honorificabit me. Et psal. lxxxiii. Sacrificate sacrificiū iusticiæ & sperate in domino. De quo & Heb. xiii. Per ipsum ergo offeramus hostiā laudis semper deo, id est, fructū laborū contentiū nomini eius. Itē Osee. xliii. Omnē aufer iniquitatē & accipe bonum (id est, desine mala infligere, apprehende bona, quæ dones nobis) & redemus uitulos laborū nostrorum. Et psal. c. xv. Dirupisti uin- cula mea, tibi sacrificabo hostiā laudis. Hæc quæ nō sint officia rasi & oleati sacerdotii quis nō uidet? Nec potest ullum os menda- cii garrere, quod spiritualiter ad omnes, sed corporaliter ad raso- ras tantū pertineant. Pertinent profus ad omnes qui laborāt sub cruce & mortificant seipso- s sacrificio proxime dicto, ut hoc laudis sacrificiū sit uelut fumus & odor illius mortificatorii sacri- ficii. Et hæc sunt testimonia, de sacrificio seu cultu noui sacerdo- cii sub Christo. Nec habet profus tota scriptura, aliud huius sa- cerdotii sacrificium. Quare hic iterū urgebimus & insultabimus Papistis ut proferant etiā pro sui sacerdotii sacrificio, unū iota aut apicem e scripturis. Agite uos in- clyti sacerdotes Baal, inuo- cate deū uestrum, forte est in itinere aut certe dormit, Deus est enim & audiet. Dicite ubi scriptum sit, Missas esse sacrificia? ubi docuit Christus, Panē & uinum consecratum offerre deo? Au- ditis ne? Christus semel seipsum obtulit, non uoluit denuo ab ullis offerri, sed memoriā sui sacrificii uoluit fieri. Et uobis unde hæc audatia, ut sacrificium ex ea memoria faceretis? Nonne sic ex proprio cerebro, citra & ultra præscriptū diuinum uos infa- nitis? Si autē ex memoria oblationis eius sacrificium facitis, & eum denuo offertis, cur non ex memoria natiuitatis eius aliam natiuitatem quoq; ei affingitis & denuo nasci eū facitis? Ita dū resurrectionis memoriā facitis, nouam quæso resurrectionē ei parate, & resuscitate eum denuo. Ita dum cæcos illuminantis memores estis, facite ut cæcos denuo illuminet, & omnia ope- ra eius renouate, dum eorum memoriā facitis. Metuo autem imo uideo proli dolor, uestri sacrificare uere esse, denuo Christū

Missæ memo-
ria sacrificij,
non sacrificiū.

offerre, sicut prædixit Heb. vi. rursum crucifigentes sibi met filia
dei & ostentui habentes. Vere uestrum resacrificare est impiissi-
mum recrucifigere.

Existimo igitur, hoc secundo impetu, iterum ruere & iacere
missarum Papistarum impietatem. Pia enim & fidelis cōscien-
tia merito & digne pauere debet ne hoc sacrificium appellet aut
credat, quod certissima est, apud deum & in scripturis nō dici
sacrificium. Et hoc solum appellet sacrificium, quod constat a
deo uocari sacrificium. Quæ enim furentior est temeritas, quam
sic os in cœlum ponere, ut hoc sacrificium & cultum dei dicas,
quod ille non dicit sacrificium & cultum dei? Quid enim hoc
aliud est, quā deos arbitrio nostro formare, & diuina omnia,
nostro sensu statuere? Nonne hoc est, autoritate propria, & le-
ges, & ritus, & sacerdotia, & culturas erigere, inconsulto deo? &
exigere ut deus hæc omnia rata habeat, sinatq; se doceri a no-
bis, quid ei fieri oporteat & qua ratione colendus sit. De qua re
concors est omnium prophetarum super insania populi Israel,
quod propriis adinventionibus culturam dei formarent, qua
re, deus sese in idolum formari dicit, cum tanto rigore prohi-
buerit ne ei ullam facerent similitudinem, id est, non de eo sen-
tiant secundum suum sensum, sed secundum suum præceptū,
nihilq; facerent quod ille non statuisset. Breuiter, abominatio
est ista peruersitas, quā ullus queat uerbis consequi. Est cō hoc
negare plane deum, & primū eius præceptum. Quare Papistæ
hic aut sui sacrificii rationem reddant e scripturis, aut sciant sese
suis missis, pessimos omnium seculorum idolatras esse. Scrip-
tura nos non fallat, quæ sacrificium esse missas ignorat. Fallent
sese potius, qui scripturæ non credunt, suo Leviathan nixi. Ca-
ueant ob id iterum pia corda, ne missas sacrificent, at legitime
illis utantur. Nos certis nitimur scripturis, ideo nec errare nec
peccare possumus, missis abstinentes sacrificandis, Illi recte ince-
dere non possunt, dum relicta scriptura suis studiis ducuntur,
citra, ultra, contra diuinam autoritatem, in re tam sacra, tam
metuenda & tremenda. O fuge frater & desere hoc perditum sa-
cerdotium Papistarum,

In primū præ-
ceptū peccare
sacrificium ex
Missæ faciētes

Sacerdotis of-
ficium docere

¶ Tertio aggrediemur sacerdotium hoc missale impetu fa-
cto, ex ministerio uerbi. Nam & sacerdotii est, docere. Sicut di-
cit Zach. ii. Labia sacerdotis custodiunt scientiam, & legem dei
ex ore eius requirunt, quia angelus domini exercituum est. Sic enim
debet mediare inter deum & homines, ut deo offerat pro ho-
minibus, & homines doceat de deo, ferens utrorumque ad utroque.
Et hic quidem papistici sacerdotes sibi uidentur regnare, quod
illorum proprium esse putent, docere, sicut turgit immanis illa
bucca Pelagius in Decretis. Vbi est maioritas ibi est mandandi
autoritas, ceteros manet obediendi necessitas. Huc deprauant
illud Christi, Qui uos audit me audit, Qui uos spernit me sper-
nit. Hic uide sicut sinxerunt sibi alienum a Christianis sacerdo-
tium & sacrificium, ita & ministerium uerbi introduxerunt nouum
& sacrilegum. Quod ut manifestum fiat, Primū inuictis scrip-
turis firmabimus, legitimū illud & unicum uerbi ministerium
esse cōmune omnibus Christianis, sicut & sacerdotium & sacri-
ficiū. Dicit enim Paulus. ii. Corint. iii. Qui idoneos nos fecit
ministros noui testamenti, non literæ sed spiritus. Hoc enim de
omnibus Christianis dicit, ut omnes faciat ministros spiritus.
Est autem minister spiritus, is qui tradit uerbum gratiæ, sicut
minister literæ qui tradit uocem legis. Hoc Moysi erat, illud Chri-
sti est. Item Petrus dicit omnibus Christianis, ut uirtutes annū-
ciatis eius, quæ de tenebris uos uocauit in admirabile lumen suū.
Quis Christianorum non est uocatus de tenebris? At huius est &
ius & potestas imo necessitas annūciandi uirtutem sese uocatis.

Ius docēdi pe-
nes oēs Chri-
stianos.

Ordo docen-
tium.

Hoc quidem fieri debere concedimus, ne simul multi lo-
quantur, etiam si omnes eandem loquendi potestatem habeant.
Nam & Paulus erat dux uerbi, Act. xiiii. quo loquente Barna-
bas tacebat. Sed nunquid ideo Barnabæ non erat ius & necessi-
tas loquendi? Oportet inquam iuxta Apostolum. i. Corint. xiiii.
omnia honeste & secundū ordinem fieri in nobis. Sed per hoc
æqualitas ministerii non tollitur, imo confirmatur. Ideo enim
necessarius est ordo loquendi, quod omnes potestatem habēt
loquendi, Si enim unus tantum haberet potestatem loquendi,
quid de ordine necesse esset præcipere? Sed uideamus eū locū
Apostoli

Apostoli totum, qui Papistica mendacia, de iure docendi & maiori- tate potentissimis fulminibus conterit. Dicit itaq; S ue lingua quis loquitur, secundum duos, aut ut multum, tres, & per partes, & unus interpretetur. Qui si non fuerit interpres, taceat in Ecclesia, sibi autem loquatur & deo. Propheta autē duo aut tres dicant & ceteri diiudicent. Quod si alii sedenti reuelatū fuerit, prior taceat. Potestis enim omnes per singulos propheta re, ut omnes discant & omnes exhortentur. Hæc Paulus. Vos idola Papæ hic cōpello, quid contra hæc mutire potestis? Paulus dicit, Omnes posse prophetare, & per ordinem, unus post alium potest loqui, adeo ut sedens & audiens, si quid reuelatū ei fuerit, surgere possit. & prior loquens debeat ei cedere & tace- re, tam quicumq; sunt, qui loquuntur, sub iudicium audientium o qui, & eorum auctoritati subdi debent. Vbi nunc est os tuum impudens & bucca blasphema Pelagi & qui crepasti immmani su perbia. Vbi est maioritas ibi est mandandi auctoritas, ceteros manet obediendi necessitas. Scilicet Satan ipse per os tuū aduer- sus Christam in Paulo loquentem, hanc ravidam uocem euo- mit. Christus te & tua omibus subiicit, auctoritate diuina, dās omnibus & loquendi & iudicandi potestatem, tu uero temeri- tate propria, omnes subiicis tibi, & eleuaris super omnes solus sicut lucifer, arrogans soli tibi ius loquendi & iudicandi. Igitur omnes Christiani, ius & officium habent docendi, ut rumpat- ur Behemoth cum uniuersis squamis suis.

*quod non videtur de multis
sibi quibus ipse interpretatur
per Paulum. 1. phil. cap. 21*

Omnium loque-
di & iudican-
di potestas.

Consequens est ut illud Christi, qui uos audit me audit, nō maiore fide, ad suam tyrannidem traxerint, quā illud prophe- tæ. Nolite tangere christos meos. Propheta enim loquit de chri- stis dei, dum dicit, christos meos, id est, quos deus unxit un- ctione sua, & sanctificauit spiritu sancto. Papistæ trahūt ad chri- stos Papæ & Episcoporum, qui unguuntur oleo isto corruptibili in summis digitis tantum. O flagitia papistica in diuinas uoces. Christi dei sunt omnes sancti Christiani, & Papa facit Christos dei, eos qui lapinibus & speluncis latronum seruiunt. Sic cū ceteros Christianos audiri oporteat, id est, qui Christū loquuntur. Papa trahit ad suos Apostolos tantum, qui non nisi diabolica

C

loquitur, & qui spernit diabolum eius, Christum spreuisse iudicandus est. Vides itaq; ut sub titulo cōmuni ministerii spiritua-
lis, sibi exerint ministerium propriū perditionis, sicut sub titu-
lo sacerdotii & sacrificii ueritatis introduxerunt sacerdotium &
sacrificium mendacii & erroris. Atq; ut suo sacrilego ministerio
sustulerunt de Ecclesia ministeriū uerū uerbi, ita & sacerdotio &
sacrificio suo mendaci aboleuerunt penitus sacerdotium & sa-
crificium uerū Ecclesiæ. Sed addemus adhuc unū, quod supra
memoratū est Iohan. vi. Erunt omnes θεοδιδάκτοι. Si omnes sunt
a deo docti, ergo non soli rasi & digitis uncti seu infecati, sunt
a deo docti. Imo qui sunt minus θεοδιδάκτοι quā hoc perditum
chaos rasorum & oleatorum idolorum? Si autem omnes sunt
theodidacti, certe omnes spiritū & uerbum dei habent. Quare
non modo laicus sed & Papa subiectus est theodidacto, nisi nō
est subiectus uerbo & spiritui dei. Theodidacto. n. totus mūdus
etiam angeli de cœlo cedere & credere debent, quia nō homini
sed deo, qui eum docet, ceditur aut resistitur in eo, & tamen au-
dent adhuc septies insanissima idola Papæ, non modo dispu-
tare sed & iactare, Papam esse supra Conciliū, supra uniuersam
ecclesiam. Quid. n. est hoc dicere, nisi Papā esse supra theodida-
ctos? At supra theodidactos esse qd est nisi supra deū esse? Et im-
pletū est illud Pauli, Homo peccati, filius perditionis, qui est ad-
uersarius & extollitur supra omnem deū, qui dicitur & colitur.

Mulieribus
quatenus in-
terdictum do-
cere.

At obiicient hic Paulum, qui dicit. i. Corint. xiiii. Mulieres in
ecclesia taceant. Turpe enim est mulieri loqui. Non em̄ permit-
tatur eis loqui, sed subditas esse. Quare ministerium uerbi, non
potest esse cōmune omnibus Christianis. Respondeo. Neq; mu-
tis, neq; alia quacunq; causa impeditis loqui permittitur. Credo
enim ius istud loquendi etsi omnibus cōmune sit, non tamen
posse aut debere exequi, nisi eum, qui idoneus sit præ cæteris, &
ei qui idoneus sit, cæteri locū facere teneantur, ut seruetur ordo
& honestas, sic enim & Timotheo præcipit, ut cōmendat uer-
bum iis qui idonei sint & alios docere. Exigitur autē ad loquen-
dum ultra spiritū etiam uox, eloquentia, memoria & alia natu-
ralia dona, quibus qui caruerit, merito suum ius alteri suppo-
nit. Ita mulieres Paulus prohibet loqui, non simpliciter sed in

Ecclesia, nempe ubi sunt uiri, potentes loqui, ut ne confundat honestas & ordo, cū uir multis modis sit præ muliere idoneus ad loquendū, & magis eum deceat. Sed nec ex suo capite Paulus hoc prohibet, imo adducit legem, dicens, subditas esse debere, sicut & lex dicit. Qua autoritate diuinæ legis certus erat, quod spiritus sibi ipsi nō contradiceret, & mulieres prius per eum uiris subiectas, nunc supra uiros nō eleuaret. Quin potius memor & tenax sui instituti, præsentibus uiris, magis uiros quā mulieres afflaret. Alio qui quomodo solus Paulus resisteret spiritui sancto, qui in Iohēle promisit, Et prophetabunt filia uestra. Et Act. iiii. erant Philippo quattuor filia uirgines prophetantes. Et Maria Mosi soror erat prophetis. Et Olda prophetis consuluit sanctissimo regi Iosia. Et Dibora ducem Barac instruxit. Denique B. uirginis canticū uniuersa celebrat ecclesia per orbē. Et ipsemet c. xi. docet mulierē debere uelato capite orare & prophetare. Ordo itaque & honestas est, ut uiris loquentibus in ecclesia taceāt mulieres. Nullis autē loquentibus uiris, necesse est ut loquantur mulieres.

Concludimus ergo his robustissimis scripturis confirmati. Unū esse duntaxat, idque cōmune omnibus Christianis, in Ecclesia ministeriū uerbi, quod oēs loqui & iudicare possunt, & oēs audire tenent. Et cū scriptura aliud ministeriū ignoret, querimus ab idolis papisticis, unde habeant suū ministerium illud in cōmunicabile omnibus. Agite, prodite uiri Papenses, ostendite unū iota scripturæ de ministerio uestro. An buccā illam sacri legā Pelagii producetis, Vbi est maioritas, ibi est mandandi autoritas. Cōsulite Parrhisienses & Louanienses blennones. Interim nos quid faciemus. Ministeriū uestrū cū sacerdotio & sacrificio, iā tertio prosternimus & pronūciamus autoritate diuina, cōfidenter & libera cōscientia, quādoquidē sine testimonio diuino regnatis, uos esse ministros Satanæ, & ministerium uestrum cū sacerdotio uestro, per Satanam esse in orbem introductum, ad uastandū salutare illud & unicū ministerium spiritus. Nam ideo dānatis & hunc articulū in Iohāne Husz, ne scilicet liceret Christum docere & audire a quocunq; sed solum Satanam audire cogere mundus, ab impio & perduto ministerio uestro.

Hinc est, quod nō nisi digna ministerio isto uestro docetis. Euāgelium extinxistis & damnastis. Mendacia uestra & Aristotelis docetis, & spiritus Satanae regnat in omnibus libris & doctrinis uestris. Hæc in quā de uobis absq; scrupulo pronunciamus, nisi testimonium adduxeritis e scriptura pro uestro ministerio. Sed quando adducetis? Nos potius adduximus testimonia, quod quicquid non est uerbum Christi, Satanae mendaciū sit, dicente Christo Iohan. viii. Quando mendacium loquitur, ex propriis loquitur. Nonne hic clarum est, ueritatem non nisi ex deo dici posse, & quicumq; ex propriis loquitur eum mendacium loquitur. At ministerium papisticum cum relicto uerbo dei & propria auctoritate loquatur sicut uidemus, non potest nisi ex propriis loqui. Quale igitur est sacerdotium tale & sacrificium, tale & ministerium. Sacerdos, lex, opus omnia nihil nisi mendacia Satanae. Quare Christiane lector, tibi ante oculos pone, turbam infinitā hanc sacerdotum & monachorum, cum suis missis, sacrificiis, legibus & doctrinis, cultibus & uniuersis operibus. Et uidebis nō nisi scenam & theatrum quoddam Satanae, populum impiū perditionis, ut Petrus appellat, iræ dei reseruatam in æternum. Persuasum arbitror, his tribus argumentis abunde omnibus piis conscienciis, Sacerdotium istud missale & Papisticum, prorsus Satanae operationem esse, unde satis fideliter erudiri quisq; potest, ne quidquam apud eos recte & pie geri credat, & missas istas sacrificias, non nisi ad iniuriam testamenti dominici repectas. Proinde nihil in toto mundo æque fugiendum detestandumq; esse, atq; speciosas huius sacerdotii laruas, missas, culturas, pietates & religiones. Siquidem prestat, publicum lenonem aut latronem esse, quā huius generis sacerdotum. Sed pergamus tamen & huius singularis sacerdotii, ipsa summa decora & columina uidere. Nempe Episcopos, equestre illud & heroicum sacerdotum genus, quod se principes Ecclesiarum nominare audeat, quo totum corpus abominatiōis huius perspiciamus. Atq; iterum hic fundamenti loco inconcussa teneamus, quod iam toties posuimus. Quicquid citra scripturae auctoritatem fit, preferimus in iis quæ pertinet ad deum, id manifestum sit ab ipso Sa

tana profectum esse. Satis enim monstrauit deus in Na. ab & Abihu dū nollet ignem alienū offerri, quā uehementer detestef *Ignis alienus:* in rebus sacris aliud geri, quā a seipso esset definitum. Sanctifica bor (inquit) in his qui appropinquant mihi. Quanto magis putas indignationem eius accendi, quando non solum p̄ter sed & cōtra p̄scriptum eius quicquā in sacris innouatur, & suū institutum euacuatur, ubi impius Achaz altare areum mutat in Horologiū & altare Damasci ponit in templum domini. Tale est quod agitur in Episcopis istis gloriosis & infulatis, quos tantum abest, ut deus agnoscat, ut nullum genus hominū in terra diuinæ maiestati magis aduersum esse possit. Non enim solum citra dei p̄scriptum, sed & directe cōtra deum erecti sunt & regnant, quod & euidenter & inuicte monstrabo, iis qui scripturæ credūt. Nam ipsi idolis qui scripturam negant, suis tantū decretis credunt, nihil uerisimile dixeris, n̄ simendacia, quæ in cordibus eorum uersantur, dicas.

ANTITHESIS EPISCOPORVM

Christi, & sacerdotum Papisticorum.

Paulus dicit Tit. i. Huius gratia reliqui te in Candia, ut reliqua perfecte corrigas, & constituas presbyteros per singulas ciuitates, sicut ego tibi constitui, si quis est sine crimine, unius uxoris uir, filios habēs fideles, nō in accusatione luxuriæ. Oportet enim Episcopū sine crimine esse, sicut dei dispensatorem &c. *Episcopi quæ.* Hic, si credis in Paulo spiritum Christi loqui & statuere, agnoscis simul statutum diuinum esse, ut in qualibet ciuitate sint plures Episcopi, aut saltem unus. Perspicuū est enim, quod presbyteros & Episcopos eisdem facit, eadem autoritate dei, dum dicit, ideo cōstituendos presbyteros per singulas ciuitates sine crimine existentes, quōd Episcopum oporteat esse sine crimine. Presbyteros autem uocat non idola ista rasa & oleata, sed seniores & coniugatos laicos in ciuitate, honestæ uitæ & famæ. Hos uult Episcopos fieri, plures in qualibet ciuitate, ut dixi (Græce enim clare patet, plures uni ciuitati constituendos esse, ubi dicit, κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους. Presbyteros secundum ciuitatem, id est, ubi ubi ciuitas fuerit, ibi presbyteros cōstituas) Idē Phi

Itē. i. Paulus & Timotheus serui Iesu Christi, omnibus sanctis in Christo Iesu, qui sunt Philippis, cū Episcopis & diaconis gratia uobis &c. Philippi erat unica ciuitas, & tamen plures eius Episcopos salutat. Idem Act. xx. misit ad Ephesum & uocauit presbyteros Ecclesiæ ad se, Qui ubi uenerant, dixit ad eos inter multa alia, Attendite uobis & uniuerso gregi, in quo posuit uos Spiritus sanctus, Episcopos, ut pascatis Ecclesiã dei, quã acquisiuit sanguine suo. Ecce Ephesus quoq; una ciuitas erat, & presbyteros seu seniores in ea Ecclesia, Episcopos appellat, plures a spiritu sancto constitutos.

Quid aduersus hæc tria cœlestia fulmina potestis uos locustæ fumosæ putei abyssalis? Per Christum te oro, Christiane lector, nihil te moueant Cardinalium, Episcoporum, Paparū insulæ, pilei, mulæ, familiæ, gemmæ, aurū, purpura, & uniuersas ille fastuosissimus impiorū hominū fastus. Paulo, imo spiritui sancto crede, nō sunt illi Episcopi, sed idola, laruæ, monstra & portenta iræ dei. Episcopos audis hic diffiniri, uiros cōiuges & honestos in una ciuitate, quotquot necessarii sunt ad curandū populū eiusdem ciuitatis. Hæc diffinitio nō Ecclesiæ, non Conciliorum, non patrum, non deniq; lupanariū istorum prostitutissimorū Parrhisienū & Louanienū, sed spiritus sancti, sed Iesu Christi, sed diuinæ maiestatis est, aduersus quã, si uniuersi angeli de cœlo, cū tota creatura saperent, quid obsecro te deberet mouere? Nonne ceu inane arboris foliū eorum uerba deberes æstimare, præ uerbis his æternæ maiestatis. Nunc cū ei aduersent non nisi fœdæ Simiæ & meræ laruæ hominū, nō minus indolentæ quã impiæ, inutilissimū scilicet hominum chaos, quod uix idoneū est, ipsas laruas Episcopales gestare, quid est, quod eos aut pauas aut miteris? ac nō potius ceu labes & maculas orbis terrarū ducas (ut Petrus eos appellat) cum uniuersis suis pompis, statatis, ritibus, mendacibus & sacrilegis?

Adeste ergo uos abominabilia monstra terræ & rationē reddite, unde & qua autoritate uos estis & uocamini Episcopi? Spiritus sanctus uni ciuitati plures constituit Episcopos, uos singuli pluribus. Et unus Papa omnibus orbis ciuitatibus Episcopus

esse nititur. Qua autoritate? Nonne ipfiusmet Satanæ aduerfariis per uos fpiritus fancti autoritatē? Quid habetis, quod hic mutatis impiæ & factilegæ lanæ? Concludimus itaq; cū fiducia, uos iuxta diuinas literas & decretum fpiritus fancti, neq; eſſe negdici Epifcopos, ſed magis aduerfarios & uafatores tam Epifcoporum quā decreti diuini de Epifcopis conſtituendis. Eſtis uero Epifcopi uocatione Satanæ & cōſtitutione Apoſtoli eius Papæ, unde & recte uocamini creaturæ Papæ, nō fpiritus fancti. Qualis creator, tales creaturæ. Nō tremunt adhuc ceruices ueſtræ duriffimæ, dum auditis uos nō modo citra uoluntatē dei, ſed impiiffime contra uoluntatē dei Epifcopos eſſe? Hoc eſt, quod ne cogitatis quidem de ullo Epifcopi officio, ſed animalia uentris & gloriæ duntaxat eſtis, ſaginati ad uictimā æterni iudicii dei. Igitur producite & uos aliquod testimoniū de ueſtro Epifcopatu. Quod cū facere nō poſſitis, nos autoritate fpiritus fancti libere pronunciamus, uos eſſe idola mundi, qui titulo ac nomine Epifcoporū uiolenter arrepto, & legitimis Epifcopatibus extinctis, aduerſarii nouiſſimi ſitis Chriſti & Eccleſiæ eius. Sic nos de uobis & iudicare & ſentire cogit fpiritus in Paulo Epifcopos cōſtituens, cū nihil in orbe ſit diſſimilius & repugnātius Epifcoporū ſtatui, quā ueſter larualis & plusquā mundanus ſtatus.

Sed ne ſolus Paulus ſic uideatur Epifcopos deſcribere audiamus & Petrum. Dicit. i. Pet. v. Preſbyteros qui ſunt in uobis horator ego conpreſbyter & teſtis Chriſti, paſſionum & future gloriæ ſocius. Paſcite eum, qui inter uos eſt gregem Chriſti, epifcopantes non coacte, ſed uoluntarie, non turpis lucri gratia, ſed prompte, non quaſi dominantes in hereditatibus, ſed forma facti gregis, cū uenerit archipaſtor accipietis immarceſſibilem gloriæ coronam. Vides hic preſbyteros & epifcopantes in uno quoq; grege eoſdē & multos eſſe debere, per omnē modū quo Paulus diſpoſuit. Quod autē noſtra translatio habet, Nō dominantes in cleris, interpretis incuria fuit, quæ fecit, ut clerū hoc loco intelligerent, quos nunc a laicis diſcreuit impia hominum traditio, cū Petrus uocet hic clericos, hereditates ſeu ſubſtantias, uolēs ſeniores eccleſiæ tales eſſe, q; ſciāt ſeſe gregē Chriſti regere.

non propriam aliquam hereditatem. Proinde non dominari sed
seruire illis debere. Serui. n. sunt alienae hereditatis, id est, Chri-
sti, non domini proprietatum rerum. Nunc uero Papa cum suis
laicis non dominatur modo, sed tyrannizat, grassatur, baccha-
tur in oues Christi, subiiciens sibi & res & corpora & animas om-
niū, robustius illis utens, quā ullus herus suis propriis rebus. Et
hoc uocant hodie, pascere oues Christi.

Vltimo Christus Luce. xxii. cōtendentibus Apostolis de ma-
ioritate dicit, Principes gentium dominantur eorum, & qui po-
testatem super eos habent beneficii (id est, quos nunc gratiosos
uulgo uocant) uocantur, uos autē non sic &c. Hic te lector me-
diam constituo iudicem inter Christum & Papam, Episcopos
quos hodie principes gentium non queunt imitari præ magni-
tudine dominationis & opum Christus statuit ut sint, non sic,
Papa statuit, ut sint utiq; sic. Confer hic principis & uicarii sui
uoces. Non sic, & utiq; sic, & uidebis, quis Christus & quis Anti-
christus sit. Et qui sint Episcopi, & qui laicæ Episcoporum. Ve-
nobis miseris, q in his itæ nouissima tēporibus sub talibus la-
uis, idolis, idiotis, truncis, lupis, pestibus, & monstris nocen-
tissimis, sine Episcopis & presbyteris uiuere imo perire cogi-
mur. Statuimus itaq; autoritate dei, Episcopos Christianos esse
uitos graues & prouectæ ætatis, cōiuges, laicos, doctos in uer-
bo ueritatis, in qualibet ciuitate plures, uel per uicinos coepisco-
pos, uel a plebe sua electos, quales modo essent, quos uulgo pa-
rochos seu plebanos uocāt, & capellanos eorum diaconos, nisi
per tyrannidem superiorum idolorum missas suas profhana-
rent, Euangelium tacere cogentur, celibes perirent, & nullum
Episcopi officium implere permitterent. Hæc est Apostolica san-
ctio, diuinū decretum, Spiritus sancti ritus ordinandorū Epis-
coporum. Qualis fuere, S. Spiridion, Cyprianus, Augusti, Am-
brosius. At qui nunc super plures ciuitates imperant, nihil tamē
faciunt nisi quod aliquando infulam gestant, lapides & ligna
aqua conspergunt, fumo consecrant, & campanas tingunt,
quia propriis furoribus erecti sunt aduersus decretum diuinū,
Satanae ludibria, & d. i aduersarij sunt, una cum principe & crea-
tore.

tore suo Papa prope diem destruendi per aduentum saluatoris nostri, Amen, Hæc omnia cū certis, apertis, fidelibus nitantur scripturis & uerbis dei, oportet pias conscientias securas & liberas esse ad contemnendū cum fiducia, totū hoc corpus Babylonicum cum pompa & specie sua.

Supereft tertia pars huius Satanicæ sacerdotii, quod est sylua Monachi.
& arena monachorū, genus mixtum, nec sacerdotes nec laici nec monachi, ne nihil desit, quod monstrorum ratio postulat sed ex omnibus & singulis confusum. Verū quatenus sunt sacerdotes, ad eos simul pertinent, quæ de sacerdotio, sacrificio & misterio dicta sunt. Quatenus uero monachi sunt, proprio uoluntate opus habent describi cum suis stultis, impiis, impossibilibus & a nullo unquā seruatis uotis. Ideo ne prolixiores simus, differemus eos in suum tempus, hoc dixisse contenti, Christianum populum esse simplicem, in quo prorsus nulla secta, nulla differentia personarū, nullus laicus, nullus clericus, nullus rufus, nullus unctus, nullus monachus esse debeat, sed sine ullo discrimine omnes uel coniugati uel coelibes, arbitrio quique suo, sicut modo in ciuilibus communitatibus uidemus naturaliter fieri. Episcopi uero seu presbyteri, seu seniores, seu diaconi, prorsus nulla re differre a cæteris Christianis debent, nisi solo officio uerbi & sacramenti. Sicut senator, nulla re differt a ciuibus suis, nisi officio regendæ ciuitatis. Qui autē sectis introductis, hanc simplicitatem sciderunt, in laicos & clericos, in rufos & non rufos. Deinde rufos in monachos & sacerdotes. Post monachos in uestes & cibos infinitis modis uariatos, similiter & sacerdotes in uarias culturas & dioceses. Hi sunt qui autore Satana, Ecclesiam & scripturam dei uiolauerunt, & astutia serpentina sensus Christianorum corruerunt a simplicitate quæ est in Christo, ut Apostolus ait ad Corinthios. Ideo Episcopi & presbyteri, nullum sectæ nomen habent sed tantū officii. Ut presbyter enim seniore, Episcopus uisitatorem significat. Ex quibus nunc dignitates & status fecerunt impii & schismatici homines. Paulus alias etiam dispensatores, ministros Christi, seruos dei, prepositos uocat. Hæc satis modo sint de impio illorum sacer-

D

dotio, sacrificio & ministerio. Ex quibus puto, p' am conscientiam satis eruditam, ut si se uideat non esse in legitimo sacerdotio Ecclesie, quã ocis. ponat hoc Satanicũ sacerdotium, & uel curet uero ministerio Episcopi aut diaconi initiari aut rursus laicis similem uitam apprehendere, pro stercoribus habito, illo ficticio caractere, & oleo & raso uertice & uestitu pharisaico, istorum sacerdotum. Non enim deo sed Satanæ sacerdos est, qui eiusmodi est. Ideo nec deo, sed Satanæ pepigit, si quid pepigit, cui nullum pactum seruari potest, nisi uoles pactum dei uiuentis. Iactent Papistæ, suas longas hastas & breues pugiones, quod Patres eorum ex spiritu sancto statuerint has pompas & laruas. Nos contra iactamus Scripturas sanctas, certi, quod spiritus sanctus, sibi ipsi non contra dicit nec aduersatur. Non enim est deus dissensionis sed pacis & unitatis. Cum autẽ omnia eorum monstrauerimus esse aduersus dei scripturas euidenter, non antea credemus eorũ gesta ex spiritu sancto esse quam docuerint, spiritũ sanctum sibi ipsi contrarium esse, aut scripturas suas reuocasse. Deinde cõuincant, sua ex spiritu sancto esse sicut nos conuincimus ex scripturis, nostra ex spiritu sancto esse. Bullas & ampullas hominum cõtemnimus, scripturæ ueritatẽ adoramus & reueremur, quã si ipsi contemnunt, ualeant & soli adorent suas bullas. Qui non est mecum, ait Christus, contra me est, ita nos dicimus. Quod non est cum scriptura, contra scripturam est. At sacerdotia, sacrificia, ministeria, Episcopatus eorum, non sunt cum scriptura, ut probauimus, necesse est ergo contra scripturas ac per hoc contra deum esse. At contra deum uiuere, quis nobis persuadebit?

Hastæ & pugiones Emiseri,

Epilogus,

Vide itaq; Satanæ astutiam in Ecclesia uastanda, quã pulchre seruatis nominibus sacerdotii, sacrificii, ministerii, contrarias abominationes sub illis inuexit. Scilicet nihil præciosius ecclesia habuit sacerdotio, sacrificio & ministerio, ideo sub horum specie potissimum nocere cogitauit, & profecit per iram dei. Utile enim fuit suum sacerdotium quæstui. Nam dum missa cepit sacrificium esse, facile totius orbis opes ad suum sacerdotium hoc titulo contraxit. Per opes uero auaritiã, superbiam, pompã,

ocia, libidines & omnia illa infanda nefandaq; quæ hodie uir-
demus inundate, pleno impetu impulit, donec penitus abo-
lito uero sacerdotio, iam nihil sciret orbis præter Missas &
missales sacerdotes, omnibus hominibus uno errore falsis, dū
sperant hac una uia remissionem peccatorū & introitum regni
cælorum opibus suis emere. Ita secure iam regnat & potitur ui-
ctoria, quā quæsiuit, & paulatim promouit suo sacrilego sacer-
dotio, adeo ut multi sancti uiri & electi hunc errorem non solū
non intelligerent, sed etiam iuuarent uerbo & opere. Sic concidit
sacerdotii ueri uirtus, positus loco fide operibus. Euacuata uis
sacrificii ueri, sublatis cruce & passionibus, & accepto ocio ac pa-
ce, extincta gloria ministerii, erecto idolo humanarum tradi-
tionum. Et impleta est prophetia Pauli, quā prædixit. ii. Timo.
iii. Hoc autem scito, quoniam in nouissimis diebus instabunt
tempora periculosa, Erant enim homines sui amantes, auari,
superbi, elati, blasphemi, parentibus inobedientes, ingrati, re-
rum sacrarum incurii, sine affectione, sine federe, criminatores,
incontinentes, immites, bonorum negligentes, proditores, pro-
terui, timidi, cæci, uoluptatum amantes magis quā dei, habentes
speciem pietatis, uirtutem autē eius abnegantes, Et hos deu-
nita. Ex iis enim sunt, qui penetrant domos, & captiuas ducunt
mulierculas, oneratas peccatis, ductiles uariis desideriis. semper
discentes, & nunquā ad scientiam ueritatis peruenire potentes.
Quemadmodum autem Iannes & Mambres restiterunt Mosi,
ita & hi resistent ueritati, homines mente corrupti, reprobi ad
fidem, sed ultra non proficient. Insuperbia enim eorum mani-
festa erit omnibus, sicut & illorum fuit.

D ii